

Rafał Komisarz

Sprawozdanie z XLIV Konferencji Polskiego Towarzystwa Antropologicznego (Warszawa 17-19 września 2013)

Studia Ecologiae et Bioethicae 12/2, 169-183

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

RAFAŁ KOMISARZ¹

IEiB UKSW Warszawa

Sprawozdanie z XLIV Konferencji Polskiego Towarzystwa Antropologicznego (Warszawa 17-19 września 2013)

XLIV Konferencja Antropologiczna organizowana przez Polskie Towarzystwo Antropologiczne miała miejsce w Warszawie na terenie kampusu UKSW ul. Dewajtis 5 w dniach 17-19 września 2013. W konferencji uczestniczyło 130 naukowców oraz studentów, w tym 14 osób z zagranicy. Wśród zaproszonych gości zagranicznych byli: prof. Maciej Henneberg (Biological Anthropology and Comparative Anatomy Unit, The University of Adelaide, Australia), prof. Barry Bogin (School of Sport, Exercise & Health Sciences, Loughborough University, UK) i prof. Christina Bernis (Department of Biology, Autonomous University of Madrid, Spain). Konferencja skierowana była do antropologów zrzeszonych w Polskim Towarzystwie Antropologicznym (PTA) oraz specjalistów z innych dziedzin nauk pokrewnych.

W ciągu 3 dni konferencji zaproszeni goście wzięli udział w 11 sesjach panelowych oraz 2 sesjach plenarnych. Ponadto uczestniczyli w panelu dyskusyjnym na temat etyki w badaniach antropologicznych. Warto podkreślić, iż w ramach konferencji zostały zorganizowane po raz pierwszy warsztaty dotyczące postaw ciała, którym przewodniczył prof. Napoleon Wolański. Tradycyjnie podczas obrad wyniki były pre-

¹ Adres: Instytut Ekologii i Bioetyki; Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie; ul. Wóycickiego 1/3, b. 19, 01-938 Warszawa. Adres e-mail: rafkom2@wp.pl.

zentowane zarówno w formie wystąpień, jak i sesji plakatowych. Na tegorocznej konferencji przedstawiono 39 posterów.

Przygotowania do konferencji rozpoczęły się od rejestracji i zakwaterowania uczestników w hotelu „Dobre Miejsce”. Konferencja została uroczystie otwarta przez prorektora UKSW ks. dr hab. Macieja Bałę. W swoim wystąpieniu przywitał zgromadzonych gości i podziękował Zarządowi Głównemu PTA za decyzję zorganizowania konferencji w murach UKSW. Prorektor ukazał rolę naszego Uniwersytetu w budowaniu interdyscyplinarnych badań. Współczesna wiedza o człowieku dotyczy nie tylko obszarów przyrodniczych oraz biologicznych, ale i filozoficzno-teologicznych. Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego stara się sprostać takiej wizji nauki. Kolejny głos zabrała prof. dr hab. Anna Latawiec – dziekan Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW. Dziekan przypomniała zgromadzonym, że uprawianie antropologii w ujęciu przyrodniczym zostało zainicjowane już w latach 70-tych przez ks. prof. dr hab. Bernarda Hałaczka. Kolejnym mówcą w ceremonii otwarcia była prof. dr hab. Maria Kaczmarek – Przewodnicząca PTA. W mowie inauguracyjnej przypomniała historię Towarzystwa, które należy do jednych z najstarszych w Polsce, bo powstałego w 1925r. Zwieńczeniem pierwszej – oficjalnej części konferencji był uroczysty koncert organowy w Kościele Pokamedulskim Niepokalanego Poczęcia NMP.

W czasie trwania konferencji miały miejsce dwie sesje plenarne, w których prezentowali swoje wystąpienia zaproszeni goście. W pierwszej sesji, w dniu 17 września, wykład wygłosili: Maciej Henneberg „Obesity – a natural consequence of human evolution” i Barry Bogin „Globalization of children’s diets: the Maya of Yucatan”. Druga sesja plenarna odbyła się 18 września, a referaty wygłosili: Cristina Bernis „Pregnancy and delivery in Spanish and migrant women: an ecological approach” i Zbigniew Kobyliński „Etyczne dylematy traktowania szczątków ludzkich z wykopalisk archeologicznych”.

Pierwszy wykład wygłosił prof. Maciej Henneberg nt. „Otyłość – naturalną konsekwencją ewolucji człowieka”. Nadwaga w dzisiejszych

czasach jest wynikiem bardzo wielu czynników. Oprócz znanych zachowań prowadzących do otyłości takich jak: brak aktywności, ruchu i ćwiczeń, a przy tym spożywanie dużych ilości pokarmu, jest ona zeterminowana budową ciała. Ludzie o dużych wymiarach klatki piersiowej są w stanie zmagazynować większe ilości tłuszczu. Dodatkowo za otyłość odpowiedzialny jest też enzym powodujący rozpad białek aminokwasów, a także w skrajnych przypadkach do tłuszczu (amino-transferaza alaninowa). Pełnił on pierwotną funkcję, gdyż człowiek zjadał głównie białka zwierzęce (model łowcy) i tylko wtedy gdy miał dostęp do większej ich ilości przekształcał je w tłuszcz. Wraz z rewolucją przejścia na pokarm roślinny (model rolnika), zwiększyła się też dawka węglowodanów i tłuszczu. Węglowodany roślinne są dostarczycielami energii, natomiast tłuszcze i białka zwierzęce są niejako dodatkowymi (nadmiarowymi) jej źródłami. Z nich to, w wyniku wspomnianych przemian enzymatycznych następuje kumulacja tkanki tłuszczowej. Dlatego wegetarianie mimo braku ruchu są mniej podatni na otyłość niż osoby spożywające zarówno białka zwierzęce, jak i roślinne.

Kolejnym prelegentem był prof. Barry Bogin z wykładem „Globalizacja w żywieniu dzieci: Majowie z Jukatanu”. Ci rdzenni mieszkańcy Meksyku, to wielka społeczność licząca 7-8 milionów ludzi. W wyniku globalizacji Majowie przeszli z diety rodzimej na dietę globalną (pozbawioną lokalnych mikroelementów). Choć jest ona bogata w wiele substancji kalorycznych to brakuje jej minerałów, witamin i innych niezbędnych składników odżywczych, przez co następuje tzw. podwójne obciążenie dla organizmu, powodujące małą wysokość ciała i otyłość. Niebezpieczeństwem naszych czasów są międzynarodowe koncerty spożywcze dostarczające pokarm, który spożywany w dużych ilościach może powodować bardzo liczne schorzenia. U Majów stwierdzono najniższą wysokość ciała na kuli ziemskiej (oprócz Pigmejów) i dodatkowo otyłość. To właśnie żywność wysoko przetworzona, choć spełnia swoją funkcję dostarczania kalorii (w tym wypadku pustych), jest odpowiedzialna za ten stan. Zawiera ona wysoką zawartość tłuszczów nasyconych, cukrów, produktów pochodzenia zwierzęcego przy

niewystarczającej zawartości błonnika. Ten proceder trwa już od pokoleń i choć wcześniej pokarm nie był dostępny w tak dużych ilościach (panował głód) to był on jednak dużo zdrowszy. W obecnych czasach coraz więcej ludzi cierpi na choroby spowodowane złym żywieniem.

Prof. Crisitna Bernis wygłosiła w kolejnym dniu konferencji referat nt. „Cięża i jej donoszenie w wśród rdzennych kobiet w Hiszpanii i imigrantek: podejście ekologiczne”. Zauważyła ona bardzo ważną cechę różnicującą obie grupy matek – ciężar urodzeniowy dzieci. Wynika on z innego niż w Hiszpanii modelu donoszenia ciąży, badań przed ciążowymi i interwencji położniczych (porody naturalne). Dzieci imigrantów są dużo cięższe po urodzeniu, co uwarunkowane jest wpływami kulturowymi i cywilizacyjnymi (większa „energia życiowa”) oraz wspomnianymi wcześniej metodami donoszenia ciąży. Dodatkowo widoczny jest znaczny spadek masy urodzeniowej noworodków Hiszpańskich rodzących się jako wcześniaki, czego nie widać w drugiej grupie. Ciężar dzieci urodzonych po pełnej ciąży jest krótkotrwale większy u imigrantów, a proces ten jest niezauważalny u Hiszpańskich niemowląt. W przypadku wcześniaków i późnych wcześniaków (37-38 tydzień ciąży) jest chwilowy wzrost masy ciała w obu grupach.

W kolejnej części sesji plenarnej prof. Z. Kobyliński w swoim referacie „Etyczne dylematy traktowania szczątków ludzkich z wykopalisk archeologicznych” przedstawił problem ponownych pochówków szkieletów odkrytych przez naukowców podczas wykopalisk. Chodzi między innymi o paleoindiańskie szczątki, których powtórnego grzebania domagają się współcześni potomkowie tych plemion. Oprócz rdzennych Amerykanów podobne żądania wysuwają inne mniejszości takie jak: Aborygeni z Australii, Moarysi z Nowej Zelandii, Saami z Norwegii. Wynika to z większej świadomości kulturowej ludów stanowiących mniejszość etniczną i narodową na terenach podbitych w wyniku ekspansji osadników europejskich. Teraz należy więc traktować z dużą ostrożnością i przede wszystkim zweryfikować definicje szczątków ludzkich tych plemion, wcześniej traktowanych jako źródłowy materiał naukowy. Dlatego rozgorzała gorąca dyskusja: czy te szkielety

wolno traktować tak jak znaleziska antropologiczne i archeologiczne, eksponować w muzeach lub przechowywać w kartonach i poddawać badaniom, czy jednak tego zakazać, czego domagają się przedstawiciele mniejszości? Oczywiście trzeba także zaznaczyć niedopuszczalny czy wręcz bezczeszczący szczątki, bardzo popularny w ubiegłym wieku, handel tzw. „główkami” plemion z kontynentu Australijskiego (chodzi o Maorysów), które teraz dopiero wracają do Nowej Zelandii z wystaw na całym świecie.

Istnieje tu również trudny do zrozumienia przez archeologów problem. Otóż te cielesne szczątki, dla Indian Amerykańskich jak i innych ludów tubylczych, czy wielu przedstawicieli religii monoteistycznych, są świętymi pozostałościami przodków, żyjących nadal w formie duchowej. Wydobywanie kości i naruszanie świętych miejsc grzebalnych, są więc pogwałceniem ich fundamentalnej wolności religijnej. Także koncepcje czasu tak różne dla archeologów i tubylców, dla których nie płynie on linearnie, ale wszystko odbywa się jednocześnie, jest polem dla kolejnych sporów o szczątki, których wiek jest w tym momencie bez znaczenia (w naszej kulturze czas pochówku determinuje możliwość badań nad materiałem kostnym). W wyniku przedstawionego zjawiska i zmian świadomości wywołanej przez plemiona tubylcze trzeba na nowo spojrzeć na problem i zastanowić się nad prawnymi aspektami pochówków i ich eksploracji. Nowe prawo obowiązuje już w USA, ale również i w Europie, co będzie miało szersze konsekwencje nie tylko w archeologii, ale przede wszystkim w antropologii fizycznej.

W drugim dniu konferencji miało miejsce w Auli Jana Pawła II walne zgromadzenie członków PTA. Podczas obrad członkowie Towarzystwa jednogłośnie przyjęli decyzję o nadaniu Pani Prof. Barbarze Hulanickiej (Wrocław) tytułu członka honorowego Polskiego Towarzystwa Antropologicznego. Tytuł ten przyznawany jest zasłużonym antropologom, którzy swoją pracą badawczą wnieśli znaczący wkład w rozwój nauki w Polsce i zagranicą. Warto zaznaczyć, że w 2006r. tytuł honorowego członka PTA otrzymał ks. prof. Bernard Hałaczek.

W trakcie trwania konferencji odbyło się 8 sesji panelowych, w tym jedne warsztaty i jeden panel dyskusyjny. Warsztaty „Postawa Ciała”, zainspirowane i zorganizowane przez prof. N. Wolańskiego składały się z 5 referatów wprowadzających i dyskusji. Panel dyskusyjny, który miał miejsce w pobliskim Kościele Pokamedulskim dotyczył zagadnienia zatytułowanego „Szczątki kostne nie są zabytkiem archeologicznym – etyczne i prawne aspekty pracy z ludzkimi szczątkami kostnymi pochodzącymi z wykopalisk”

Zwyczajowo w trakcie konferencji badacze oraz młodzi adepci nauki prezentowali wyniki swoich badań w postaci plakatów. Pięć posterów zostało zakwalifikowanych do konkursu na najlepszy plakat konferencji. Nagrodzono trzy z nich: Justyny Marchewki (UJ): „Ocena czasu trwania epizodu stresowego z wykorzystaniem mikrotomografii komputerowej w badaniach hypoplazji szkliwa”, Karoliny Rak (UWr): „Czy status społeczno-ekonomiczny rodziny wpływa na długość karmienia naturalnego?” oraz zespołu – Trzaska Agnieszka, Szarlip Anna, Przepiórka Adrian (UMCS): „Spektakularny przypadek ZZSK z cmentarza przy kościele i szpitalu Św. Ducha w Lublinie (XV-XVII w.)”.

Podczas konferencji prezentowało się kilka stoisk oferujących sprzęt medyczny (Vitako), programy statystyczne (StatSoft) oraz materiały książkowe (PWN). Zainteresowane osoby mogły uczestniczyć w specjalnych pokazach wykorzystania najnowszego sprzętu pomiarowego firmy Vitako, który może być przydatny również w badaniach antropologicznych. Firma StatSoft Polska dokonała prezentacji możliwości wykorzystania programów statystycznych. Konferencje zakończyło przemówienie przewodniczącej prof. Anny Siniarskiej-Wolańskiej. Podziękowała ona wszystkim zebranych, gościom i sympatykom PTA z kraju i z zagranicy oraz zaprosiła na kolejną konferencję za 2 lata, tym razem do Szczecina.

Plan konferencji

I dzień Konferencji – 17 września:

Sesja plenarna:

Przewodniczące: Cristina Bernis, Maria Kaczmarek.

- Maciej Henneberg: „Obesity - a natural consequence of human evolution”.
- Barry Bogin: „Globalization of children’s diets: the Maya of Yucatan”.

Sesje panelowe:

ONTOGENEZA DZIECI I MŁODZIEŻY I:

Przewodniczący: Maria Kaczmarek, Sławomir Kozieł.

- Kosińska Magdalena: „Porody przedwczesne jako skutki interakcji czynników płodowych, matczynych i środowiskowych”.
- Durda Magdalena, Kaczmarek Maria: „Zróźnicowanie cech somatycznych i problemów zdrowotnych wśród chłopców w zależności od statusu społeczno-ekonomicznego rodziny i stylu życia”.
- Róźdżyńska-Świątkowska Agnieszka, Jurecka Agnieszka, Cieślik Joachim, Tylki-Szymańska Anna: „Rozwój fizyczny chorych z rzadką chorobą metaboliczną – mukopolisacharydozą”.
- Hanć Tomasz, Janicka Klaudia, Durda Magdalena, Cieślik Joachim: „Wpływ stresujących wydarzeń i utrwalonej tendencji do reagowania lękiem na wzrastanie i BMI młodzieży”.
- Zielińska Anna, Sands Dorota: „Warunki bytowe a budowa ciała dzieci chorych na mukowiscydozę”.

PALEOPATOLOGIA:

Przewodniczący: Guido Kriesel, Barbara Kwiatkowska.

- Teul Iwona: „Choroby górnego odcinka układu oddechowego i ich wpływ na kondycję biologiczną dawnych populacji ludzkich na podstawie analizy zmian zapalnych w zatokach przynosowych”.
- Gronkiewicz Stanisław, Dąbrowski Paweł: „Zmiany rozwojowe w odcinku lędźwiowym i krzyżowym kręgosłupa w kostnym materiale wczesno nowożytnego cmentarzyiska we Wrocławiu”.
- Nowakowski Dariusz, Kwiatkowska Barbara, Szczurowski Jacek: „Przypadek szkieletu karła dorosłej kobiety z 19. wiecznego cmentarza we Wrocławiu”.
- Łukasik Sylwia, Krenz-Niedbała Marta: „Obrazowanie trójwymiarowe w badaniach hipoplazji szkliwa”.
- Krenz-Niedbała Marta, Łukasik Sylwia: „Czy dane o hipoplazji szkliwa pochodzące z badań różnych autorów są wzajemnie porównywalne?”.

II dzień Konferencji – 18 września:

Sesja plenarna:

Przewodniczący: Daniela Siváková, Maciej Henneberg.

- Cristina Bernis, Carlos Varea: „Pregnancy and delivery in Spanish and migrant women: an ecological approach”.
- Zbigniew Kobyliński: „Etyczne dylematy traktowania szczątków ludzkich z wykopalisk archeologicznych”.

Sesje panelowe:

ONTOGENEZA DZIECI I MŁODZIEŻY II:

Przewodniczący: Teresa Łaska-Mierzejewska, Maria Chrzanowska.

- Kurek Marta, Żądzińska Elżbieta, Sitek Aneta, Borowska-Strugińska Beata, Rosset Iwona, Lorkiewicz Wiesław: „Czynniki pre- i perinatalne warunkujące zmienność neonatalnej linii hipoplazycznej”.

- Waszak Małgorzata, Cieślik Krystyna: „Zmienność różnic wewnątrz parowych u bliźniąt monozygotycznych i dwuzygotycznych w rozwoju prenatalnym”.
- Koziół Sławomir, Nowak Natalia: „Dymorfizm płciowy wzrastania względnej długości przedramienia podczas pokwitania – znaczenie ewolucyjne”.
- Wronka Iwona: „Zależność pomiędzy wysokością ciała, BMI oraz tempem rozwoju w okresie późno dziecięcym i młodzieńczym”.
- Szwed Anita: „Określenie współzależności rodzinnych wieku wystąpienia menarche w układzie matka córka”.
- Grzelak Joanna, Nieczuja-Dwojackska Joanna, Samul Ewelina, Siniarska Anna: „Rozwój somatyczny warszawskiej młodzieży gimnazjalnej”.

ONTOGENEZA DOROSŁYCH I:

Przewodniczący: Henryk Głąb, Ryszard Żarów.

- Kaczmarek Maria, Pacholska-Bogalska Joanna, Kwaśniewski Wojciech, Kotarski Jan, Halerz-Nowakowska Barbara, Goździcka-Józefiak Anna: „Analiza związku polimorfizmu genu IGF-1 z wiekiem menopauzy naturalnej”.
- Kornafel Danuta, Kurc-Darak Bożena: „Czy parametry urodzeniowe decydują o kondycji układu krążenia 19-letnich kobiet?”.
- Stachoń Aleksandra, Burdukiewicz Anna, Pietraszewska Jadwiga, Andrzejewska Justyna: „Zmiany składu tkankowego i obwodów ciała młodych kobiet podczas cyklu menstruacyjnego – czy istnieją uwarunkowania somatyczne?”.
- Demuth Anna, Czerniak Urszula, Krzykała Magdalena: „Porównanie subiektywnej oceny ciała kobiet imężczyzn należących do poznańskiej elity społecznej”.
- Stokłosa Helena, Młynarski Władysław: „Gęstość tkanki kostnej a budowa somatyczna słuchaczy Szkoły Policji”.

BIOLOGIA POPULACJI PRADZIEJOWYCH I:

Przewodniczący: Janusz Piontek, Wiesław Lorkiewicz.

- Nowaczewska Wioletta, Dąbrowski Paweł: „Problematyka neandertalskości stałych 4 trzonowców – na przykładzie górnego stałego trzonowca dziecka z jaskini Stajnia”.
- Kozłowski Tomasz, Krajewska Magdalena: „Epidemiologia reakcji zapalnych okostnej kości piszczelowej w zróżnicowanych chronologicznie i ekologicznie szkieletowych populacjach dziecięcych z obszaru Pomorza Nadwiślańskiego oraz Kujaw”.
- Tomczyk Jacek, Komarnitki Julian, Zalewska Marta: „Zębiniaki w badaniach antropologicznych: analiza populacji z doliny środkowego Eufratu (Syria)”.
- Kozak-Zychman Wanda, Trzaska Agnieszka, Szarlip Anna: „Pochówki z trzech XV-XVIII w. nekropolii lubelskich. Analiza porównawcza struktury wymieralności”.

ONTOGENEZA DZIECI I MŁODZIEŻY III:

Przewodniczące: Danuta Kornafel, Elżbieta Żądzińska.

- Chrzanowska Maria, Suder Agnieszka, Łaska-Mierzejewska Teresa: „Niedobory masy ciała w populacji dziewcząt wiejskich w Polsce – zmiany w okresie 1987-2001 i zróżnicowanie regionalne”.
- Brudecki Janusz, Chrzanowska Maria: „Zmiana częstości i wielkości nadmiaru i zbyt niskiej masy ciała u dzieci i młodzieży z Krakowa w latach 1971-2010”.
- Trambacz Sylwia, Kaczmarek Maria: „Czy składowe masy ciała odzwierciedlają określone nawyki żywieniowe? Przykład dzieci 6-letnich”.
- Sitek Aneta, Rosset Iwona, Strapagiel Dominik, Majewska Małgorzata, Ostrowska-Nawarycz Lidia, Żądzińska Elżbieta: „Czynniki genetyczne i środowiskowe warunkujące nadmiary masy ciała u dzieci polskich”.

- Świąder-Leśniak Anna, Kułaga Zbigniew, Grajda Aneta, Gurdowska Beata, Litwin Mieczysław: „Rozkłady centylowe obwodów talii i bioder polskich dzieci i młodzieży w wieku 3-18 lat”.
- Kryst Łukasz: „Międzypokoleniowe zmiany pomiarów urodzeniowych dzieci z Krakowa w aspekcie przemian socjoekonomicznych w latach 1985-2010”.

BIOLOGIA POPULACJI PRADZIEJOWYCH II:

Przewodniczący: Maciej Henneberg, Alicja Budnik.

- Kwiatkowska Barbara, Szczurowski Jacek, Nowakowski Dariusz: „Zmienność otworów żebrowo poprzecznych kręgów szyjnych u człowieka”.
- Szczurowski Jacek, Kwiatkowska Barbara, Jankauskas Rimantas: „Asymetria morfologiczna kręgów szyjnych w historycznej populacji z południowej Litwy (Alytus XIV-XVII w.)”.
- Kubicka Anna: „Ocena płci populacji z Cedyńi na podstawie cechometrycznych pierwszego żebra”.
- Rogóż Joanna: „Ocena dymorfizmu płciowego w oparciu o pomiary kości skroniowej”.
- Thannhäuser Agata, Salwa Tomasz: „Ogłędziny szczątków ludzkich na miejscu ich ujawnienia – rola antropologa w czynnościach prokuratorskich”.

Warsztaty – Postawa ciała:

Przewodniczący: Napoleon Wolański.

- Lewandowski Jacek: „Kształtowanie się krzywizn fizjologicznych kręgosłupa człowieka w wieku 3-25 lat”.
- Mrozkowiak Mirosław: „Metody badań postawy ciała”.
- Stoliński Łukasz, Czaprowski Dariusz, Kozinoga Mateusz, Korbel Krzysztof, Janusz Piotr, Tyrakowski Marcin, Kotwicki Tomasz:

„Analiza Przedniego Współczynnika Symetrii Tułowia (ATSI) u zdrowych dzieci na podstawie cyfrowych zdjęć fotograficznych: wartości normatywne dla wieku 7-10 lat”.

- Dobriański Jurij, Mrozkowiak Mirosław: „Algorytm krzywizn fizjologicznych kręgosłupa w zakresie normatywnym dzieci i młodzieży w wieku od 7 do 15 lat”.
- Mrozkowiak Mirosław, Mrozkowiak Magdalena: „Systemowe rozwiązanie profilaktyki zaburzeń statyki postawy ciała w Polsce”.

III dzień Konferencji – 19 września:

Panel dyskusyjny:

SZCZĄTKI KOSTNE NIE SĄ ZABYTKIEM ARCHEOLOGICZNYM ETYCZNE I PRAWNE ASPEKTY PRACY Z LUDZKIMI SZCZĄTKAMI KOSTNYMI POCHODZĄCYMI Z WYKOPALISK

Moderatorzy: Janusz Piontek, Anna Siniarska-Wolańska, Jacek Tomczyk.

- Marta Krenz-Niedbała i Janusz Piontek: „Etyczne i prawne aspekty pracy z ludzkimi szczątkami kostnymi - wprowadzenie do dyskusji”.
- Wiesław Lorkiewicz: „Stosowane obecnie etyczne i prawne uregulowania badań ludzkich szczątkówkostnych w różnych krajach europejskich”.

Zaproszeni uczestnicy panelu:

Elżbieta Gleń-Haduch – Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Barbara Kwiatkowska – Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Wiesław Lorkiewicz – Uniwersytet Łódzki

Krzysztof Szostek – Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Elżbieta Żądzińska – Uniwersytet Łódzki

Tomasz Kozłowski – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Marta Krenz-Niedbała – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Sesje panelowe:

ANTROPOMOTORYKA:

Przewodniczący: Stanisław Gołąb, Anna Burdukiewicz.

- Suder Agnieszka, Janusz Mariusz, Jagielski Paweł, Korzeń Radosław: „Otyłość brzuszna a aktywność fizyczna u dzieci z populacji wiejskiej”.
- Nieczuja-Dwojackska Joanna, Siniarska Anna, Grzelak Joanna, Chwaścińska Kamila: „Sprawność fizyczna warszawskiej młodzieży gimnazjalnej”.
- Szczepanowska Ewa, Zieleskiewicz Magdalena, Wolny Marcin: „Wpływ sytuacji socjoekonomicznej (SES) na wyniki testów sprawności fizycznej młodzieży szkół ponadgimnazjalnych z Nowogardu”.
- Gołąb Stanisław, Woronkiewicz Agnieszka, Kryst Łukasz: „Wiek biologiczny a sprawność fizyczna 25-65 letnich mężczyzn z populacji krakowskiej”.
- Krzykała Magdalena, Leszczyński Piotr, Czerniak Urszula, Demuth Anna: „Asymetria morfologiczna zawodniczek uprawiających hokej na trawie, z uwzględnieniem poziomu sportowego”.

ONTOGENEZA DOROSŁYCH II:

Przewodniczący: Joachim Cieślak, Krzysztof Borysławski.

- Drozdowski Marek, Ziółkowska-Łajp Ewa: „Kształt i proporcje budowy ciała kandydatów na studia TiR w latach 1976-1991”.
- Kurc-Darak Bożena, Kornafel Danuta: „Parametry urodzeniowe a wysokość ciała w wieku 19 lat”.

- Kołodziej Halina, Szklarska Alicja, Łopuszańska Monika, Lipowicz Anna, Bielicki Tadeusz: „Trend sekularny wysokości i masy ciała 19-letnich mężczyzn: 6. ogólnopolskich badań poborowych od 1965 do 2010 roku”.
- Lipowicz Anna, Szklarska Alicja, Kołodziej Halina, Łopuszańska Monika, Bielicki Tadeusz: „Trend sekularny BMI oraz częstość występowania nadwagi i otyłości wśród młodych mężczyzn w Polsce w latach 1965-2010”.
- Łopuszańska Monika, Kołodziej Halina: „Zmiany w strukturze przyczyn zgonów kobiet w Polsce w dobie przemian ustrojowych”.

ANTROPOMOTORYKA II:

Przewodniczący: Napoleon Wolański, Ewa Ziólkowska-Łajp.

- Matusik Stanisław, Gołąb Stanisław, Chrzanowska Maria, Woźniacka Renata: „Biologiczne i społeczne uwarunkowania sprawności dorosłych mężczyzn w świetle analizy ścieżkowej”.
- Czerniak Urszula, Demuth Anna, Krzykała Magdalena: „Wybrane wskaźniki stanu otyłości kobiet po mastektomii a ich poziom aktywności fizycznej”.
- Pietraszewska Jadwiga, Burdukiewicz Anna, Stachoń Aleksandra, Andrzejewska Justyna: „Budowa somatyczna oraz wybrane parametry biochemiczne wysokokwalifikowanych siatkarek”.
- Andrzejewska Justyna, Burdukiewicz Anna, Pietraszewska Jadwiga, Stachoń Aleksandra: „Wpływ ukształtowania stóp na kontuzje kończyn dolnych zawodników ekstraklasy piłki nożnej”.
- Kajmowicz Bartosz, Nowakowski Dariusz, Boryśławski Krzysztof: „Zmiany cech ichnogramu w zależności od sposobu poruszania się i wybranych cech antropometrycznych”.

VARIA:

Przewodniczący: Anna Siniarska-Wolańska, Bogdan Gworys.

- Łastowski Krzysztof: „Psychologia ewolucyjna a biologia ewolucyjna. Powiązania pojęciowe”
- Henneberg Maciej, Budnik Alicja: „Spadek sposobności do działania doboru naturalnego a wzrost otyłości na świecie”
- Siewierska Anna, Strapagiel Dominik, Sitek Aneta, Bartosz Grzegorz, Żądzińska Elżbieta: „Zmienność genu MC1R w populacji polskiej”
- Budnik Alicja: „Czy grozi nam wyludnienie? O zmianach modelu płodności w różnych krajach”
- Czapla Zbigniew, Kasperczak Agata, Bednarek Jarosław: „Cyfrowa analiza obrazu w ocenie zmienności barwy włosów u kobiet. Aspekt metodyczny i poznawczy”